

TIEDOTE

Julkaisuvapaa 1.10.2024

Eduskunnan turvallisen odotus- ja vauva-ajan edistämisyhmä

Mistä tukea imetykseen leikkausten keskellä? Hyvinvointialueet ovat jäämässä yksin haasteiden kanssa

Suomessa vietetään kansainvälistä imetysviikkoa 30.9. - 6.10.2024, mutta näkyvät imetyksen edistämisen suhteen ovat Suomessa synkät. Erityisesti varhainen tuki imetykseen on vaarassa. Useat säästötoimet kohdistuvat samanaikaisesti sekä terveydenhuoltoon että järjestöihin.

Lisäksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL ilmoitti juuri imetysviikon alla päätöksestään lopettaa Vauvamyönteisyysohjelman koordinaatio sekä sairaaloiden vauvamyönteisyysprosessien tuki ja auditoinnit säästötoimien takia. Tämä on ongelmallista Suomelle, koska WHO edellyttää jäsenvaltioiltaan Vauvamyönteisyysohjelmaan ja imetyksen edistämisen kansalliseen koordinaatioon sitoutumista ja tuloksista raportointia. Ohjelma linkittyy kiinteästi YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen tavoitteisiin.

WHO:n Vauvamyönteisyysohjelman tavoitteena on tukea imetyksen aloitusta, ja antaa perheille heidän toiveensa mukaista ohjausta vauvan ravitsemukseen. Ohjelma perustuu vahvaan tutkimusnäyttöön, koska imetyksellä on elämänmittaisia terveyshyötyjä niin lapselle kuin imettävälle vanhemmalle. Ohjelman tarkoituksena ei ole saada kaikkia vanhempia imettämään. Jos vanhempi ei halua tai voi imettää, hän saa ohjausta pulloruokintaan. Ohjelman tarkoituksena on myös edistää varhaista vuorovaikutusta vanhemman ja lapsen välillä lapsen ruokintatavasta riippumatta.

Kansallisen koordinaation puuttuminen lisää merkittävästi alueellista eriarvoisuutta imetysohjauksen palvelujärjestelmissä sekä imetysohjauksen laadussa ja saatavuudessa. Kansallisten toimintaohjeiden ja tavoitteiden puuttuessa hyvinvointialueilla on vapaat kädet imetyksen edistämisen toteutuksessa. THL on tuonut aiemmin esille imetysohjauksen alueellisen saatavuuden epätasa-arvoisuutta yhtenä keskeisimpänä imetyksen edistämisen haasteena Suomessa.

Toinen keskeinen haaste on terveydenhuollon resurssipula. Hyvinvointialueet pystyvät toteuttamaan vauvamyönteisyysohjelmaa tarkoituksenmukaisesti vain, jos henkilökuntaa on riittävästi ja vauvamyönteisyysohjelman koordinaatiota ja auditointeja voidaan toteuttaa kansallisella tasolla. Lisäksi perheiden tarpeista lähtevä imetysohjaus edellyttää osaamisen säännöllistä päivittämistä ja riittävää täydennyskoulutusta.

Monet päällekkäiset leikkaukset perheiden vauva-ajan tukeen tulevat näkymään moninkertaisina kuluina yhteiskunnalle myöhemmin. Tutkimusnäyttö imetyksen terveyshyödyistä niin lapselle kuin imettävälle vanhemmalle on vahva. Länsimaissa imetyksen suurin kansantaloudellinen hyöty saadaan imettävien vanhempien terveydenhoitokulujen säästöistä. Imetys vähentää esimerkiksi riskiä sairastua tyypin 2 diabetekseen ja moniin syöpiin, kuten rintasyöpään. Lisäksi imetys vähentää lasten infektioita. Imetyksen terveyshyödyillä on positiivinen yhteys myös lapsiperheiden vanhempien työelämän ja pidempien työurien kannalta.

Imetysviikon vuoden 2024 teema on Closing the gap – Breastfeeding Support for All.

Imetystuki kuuluu kaikille, jotka sitä haluavat saada ja synnyttäneiden perheiden saama tuki on tärkeässä roolissa lapsiperheiden tasa-arvon edistämisessä. Saatu tuki ei saisi riippua asuinpaikasta, niin kuin asia tällä hetkellä on. Tarvitsemme kansallista ohjausta. Kaikkien, jotka haluavat imettää, tulee saada siihen riittävä tuki erityisesti imetyksen alkuvaiheessa, joka on ratkaisevin vaihe imetyksen keston kannalta.

Vauvaperheiden tukeminen ja imetyksen edistäminen ovat asioita, joihin tulee panostaa, sillä ne ovat kansanterveyteen ja hyvinvointiin merkittävästi vaikuttavia tekijöitä. Vauvoissa on Suomen tulevaisuus. Heidän terveytensä tulevaisuus rakentuu nyt tehtyjen päätösten mukaan, mutta vauvat itse eivät voi vielä päätöksiä tehdä. He ovat sen varassa, millaiseen palvelujärjestelmään he tällä hetkellä syntyvät.